

PROTOKOLL
vid tillståndsprövning
och föredragning
DAG FÖR BESLUT
2022-10-31
Stockholm

Aktbilaga 7
Mål nr Ö 5677-22

JUSTITIERÅD

Gudmund Toijer, Johnny Herre (referent), Svante O. Johansson, Dag
Mattsson och Jonas Malmberg

JUSTITIESEKRETERARE (PROTOKOLLFÖRARE)

Matilda Willaume

PARTER

Klagande

Tryg Forsikring A/S genom Trygg-Hansa Försäkring filial, 516403-8662
106 26 Stockholm

Ombud: Försäkringsjuristen MA

Motpart

WO

SAKEN

Interimistisk kvarstad

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts beslut 2022-08-31 i mål Ö 10316-22

Målet föredras.

Föredraganden avger betänkande (aktbilaga 6).

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

1. Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd.
2. Högsta domstolen ändrar hovrättens beslut och förordnar, för tiden till dess annat beslutas, om kvarstad av en klocka av märket Breitling Navitimer.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Tryg Forsikring A/S genom Trygg-Hansa Försäkring filial har yrkat att Högsta domstolen ska förordna om interimistisk kvarstad av en klocka av märket Breitling Navitimer.

SKÄL**Bakgrund**

1. WO har en boendeförsäkring i Tryg Forsikring A/S genom Trygg-Hansa Försäkring filial (Trygg-Hansa). Den 19 maj 2022 gjorde WO en

skadeanmälan till Trygg-Hansa där han uppgav att han den 6 maj 2022 hade blivit bestulen på en klocka (armbandsur) av märket Breitling Navitimer i sitt hem. Trygg-Hansa betalade därefter försäkringsersättning om 48 500 kr till honom.

2. Enligt Trygg-Hansa visade det sig efter betalningen att klockan redan den 7 maj 2022 hade påträffats i en bil som framförts av en annan person, att Kronofogdemyndigheten beslutat om utmätning av klockan samt att WO tre dagar innan han gjorde skadeanmälan begärt rättelse av Kronofogdemyndighetens beslut på den grunden att han var ägare av klockan. Kronofogdemyndigheten avslog WOs begäran om rättelse. WO överklagade utmätningsbeslutet till Örebro tingsrätt som beslutade att utmätningen skulle hävas samt att klockan skulle lämnas ut till WO.

3. Trygg-Hansa meddelade WO att det hade kommit till försäkringsbolagets kännedom att klockan var återfunnen och att äganderätten till klockan övergått till Trygg-Hansa genom att WO erhållit försäkringsersättning. Enligt Trygg-Hansa var WO tvungen att antingen överlämna klockan eller återbetala försäkringsersättningen. WO ville inte gå med på Trygg-Hansas krav.

4. Trygg-Hansa väckte talan mot WO vid Stockholms tingsrätt och yrkade att tingsrätten skulle fastställa att Trygg-Hansa har bättre rätt än WO till klockan samt att WO skulle förpliktas att lämna över besittningen av klockan till Trygg-Hansa.

5. Trygg-Hansa begärde även att tingsrätten interimistiskt skulle besluta om kvarstad av klockan. Som säkerhet för den skada som kan tillfogas WO genom kvarstaden lämnade Trygg-Hansa, med hänvisning till 2 kap. 25 § andra stycket utsökningsbalken, en utfästelse att infria den förpliktelse som säkerheten ska avse. Tingsrätten, som ansåg att Trygg-Hansa inte var en

med bank jämförbar penninginrättning i den mening som avses i paragrafen, godtog inte den av Trygg-Hansa lämnade utfästelsen som säkerhet. Eftersom Trygg-Hansa inte ställt betryggande säkerhet, avslog tingsrätten yrkandet om interimistisk kvarstad. Hovrätten har avslagit Trygg-Hansas överklagande.

Frågan i Högsta domstolen

6. Frågan i Högsta domstolen är om ett försäkringsbolag som ansöker om kvarstad kan anses utgöra en med bank jämförbar penninginrättning i den mening som avses i 2 kap. 25 § andra stycket utsökningsbalken.

Kvarstad enligt 15 kap. 2 § rättegångsbalken

7. En domstol får enligt 15 kap. 2 § rättegångsbalken förordna om kvarstad på egendom i vissa fall. En tvist enligt bestämmelsen ska gälla bättre rätt till egendom. Paragrafen är tillämplig beträffande såväl lös som fast egendom och gäller även när egendomen innehas av tredje man.

8. Ett yrkande om kvarstad får som huvudregel inte bifallas utan att motparten har beretts tillfälle att yttra sig. Är det emellertid fara i dröjsmål, får rätten omedelbart bevilja åtgärden att gälla tills vidare (se 15 kap. 5 § tredje stycket).

9. Den som ansöker om kvarstad har ett strikt ansvar för all den förlust, inklusive förmögenhetsskada, som svaranden har lidit till följd av en verkställighet som har upphävts (se 3 kap. 22 § tredje stycket utsökningsbalken). För att kvarstad ska beviljas krävs därför normalt att sökanden hos rätten ställer säkerhet för den skada som kan tillfogas motparten (se 15 kap. 6 § första stycket rättegångsbalken).

Kravet på säkerhet

Allmänt

10. Hur säkerheten ska vara beskaffad regleras i 2 kap. 25 § utsökningsbalken (se 15 kap. 6 § andra stycket rättegångsbalken). Säkerheten ska bestå av pant, borgen eller företagshypotek och vara betryggande. Från kravet att ställa sådan säkerhet gäller vissa undantag.

11. För det första gäller att vissa rättssubjekt är generellt befriade från kravet på att ställa säkerhet när de ansöker om säkerhetsåtgärd. Det gäller för staten, kommuner, regioner och kommunalförbund. För det andra kan rätten i ett enskilt fall befria sökanden från att ställa säkerhet, om han eller hon inte förmår göra detta och dessutom har visat synnerliga skäl för sitt anspråk. (Se 15 kap. 6 § första stycket rättegångsbalken.)

12. För det tredje gäller att om en bank eller en annan jämförbar penninginrättning ska ställa säkerhet, får en utfästelse av penninginrättningen att infria den förpliktelse som säkerheten ska avse godtas (se 2 kap. 25 § andra stycket utsökningsbalken). En sådan utfästelse innebär att penninginrättningen med bindande verkan avstår från invändningen om att den inte är skyldig att ersätta svaranden för skada. Av bestämmelsen framgår att penninginrättningen inte har en obetingad rätt att lämna en utfästelse för att därigenom befrias från kravet på säkerhet. Det saknas i allmänhet anledning för Kronofogdemyndigheten eller domstolen att kräva annan säkerhet än utfästelsen. Om emellertid penninginrättningens solvens kan ifrågasättas eller om inrättningen på annat sätt kan förväntas ställa till problem för svaranden, kan det dock finnas skäl att kräva säkerhet. (Jfr Torkel Gregow, Kvarstad och andra säkerhetsåtgärder, 2 uppl. 2022, s. 99 f.)

Bank eller en annan jämförbar penninginrättning

13. Att en bank eller någon annan jämförbar penninginrättning får befrias från skyldigheten att ställa säkerhet har främst motiverats med att det kan förmodas att det inte finns någon beaktansvärd risk för att inrättningen inte kommer att fullgöra sin eventuella förpliktelse att ersätta svarandens förlust.

14. En banks verksamhet regleras i första hand av lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. För utländska företags verksamhet i Sverige gäller lagen i tillämpliga delar. För filialer till utländska företag gäller i övrigt lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. Regleringen, som i stor utsträckning baseras på unionsrätt, syftar huvudsakligen till att åstadkomma finansiell stabilitet men också till att skydda konsumenter och andra.

15. Vad som ska avses med ”penninginrättning” har inte närmare berörts i förarbetena till 2 kap. 25 § utsökningsbalken. Inte heller har det angetts några exempel på vilka slags penninginrättningar som bör jämföras med bank.

16. För svenska försäkringsföretag som bedriver försäkringsrörelse gäller försäkringsrörelselagen (2010:2043), se 1 kap. 1 och 3 §§. Även den regleringen bygger i stor utsträckning på unionsrätt (se härom särskilt prop. 2015/16:9).¹ Regleringen syftar främst till att skydda försäkringstagare och andra som har rätt till ersättning på grund av försäkringsavtal.

¹ Se särskilt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II) i dess lydelse enligt omnibus II-direktivet – Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/51/EU av den 16 april 2014 om ändring av direktiven 2003/71/EG och 2009/138/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009, (EU) nr 1094/2010 och (EU) nr 1095/2010 med avseende på befogenheterna för Europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten) och Europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten).

Den innehåller bl.a. krav på solvenskapital, som utgör det kapital som krävs för att försäkringsföretaget med 99,5 procents sannolikhet ska ha tillgångar under kommande tolv månader som täcker värdet av åtagandena gentemot försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar (se 8 kap. 1 §).

17. För utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige gäller lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige (se 1 kap. 2 §). Lagen reglerar bland annat verksamhet som bedrivs genom filial, dvs. ett avdelningskontor med självständig förvaltning som en utländsk försäkringsgivare eller ett utländskt tjänstepensionsinstitut etablerar i Sverige.

18. En EES-försäkringsgivare som inte är ett återförsäkringsföretag och som i sitt hemland har tillstånd att driva försäkringsrörelse, får bedriva verksamhet i Sverige (se 2 kap. 1 § i 1998 års lag). Utgångspunkten är att EES-staterna har i stort sett samma reglering av sådan verksamhet. Åtminstone tillhandahålls i alla stater ett omfattande minimiskydd. Den behöriga myndigheten i hemlandet har ansvaret för den finansiella tillsynen över en EES-försäkringsgivares eller ett utländskt tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige. Den finansiella tillsynen omfattar bl.a. kontroll av försäkringsgivarens eller tjänstepensionsinstitutets solvens. (Se 3 kap. 1 §.) Regleringen innebär att samma krav på bl.a. solvens gäller för EES-försäkringsgivare som för en svensk försäkringsgivare.

19. För försäkringsgivare från tredje land, dvs. annan utländsk försäkringsgivare än EES-försäkringsgivare som enligt sitt hemlands lag är en juridisk person (se 1 kap. 5 §), gäller enligt huvudregeln att försäkringsgivaren får efter koncession bedriva försäkringsrörelse i Sverige från en generalagentur eller en filial (se 4 kap. 1 §). En försäkringsgivare från tredje

land ska ha en kapitalbas som minst uppgår till solvenskapitalkravet beräknat enligt 8 kap. 1–11 §§ försäkringsrörelselagen (se 5 kap. 12 § i 1998 års lag).

20. Regleringen innebär alltså att försäkringsföretag och utländska försäkringsgivare ska uppfylla de krav på stabilitet och solvens som gäller enligt försäkringsrörelselagen, motsvarande reglering i annat EES-land eller lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige. Även i övrigt står försäkringsbolagen under tillsyn. Dessa regler säkerställer att försäkringsgivaren kommer att fullgöra sin förpliktelse att ersätta en svarandes eventuella förlust på ett sätt som motsvarar vad som gäller för en bank.

21. Utgångspunkten bör därför vara att det inte heller för sådana försäkringsgivare kan anses föreligga någon risk för att de inte skulle komma att fullgöra sina förpliktelser. Redan av detta får anses följa att en sådan försäkringsgivare bör anses vara en med bank jämförbar penninginrättning i den mening som avses i 2 kap. 25 § andra stycket utsökningsbalken. Om en sådan försäkringsgivare ansöker om kvarstad kan det alltså – när det inte finns skäl som talar däremot i det enskilda fallet – godtas att försäkringsgivaren, i stället för att ställa sedvanlig säkerhet, lämnar en utfästelse att infria den förpliktelse som säkerheten ska avse.

Bedömningen i detta fall

22. Trygg-Hansa har visat att det finns sannolika skäl för att bolaget har bättre rätt än WO till den klocka av märket Breitling Navitimer som är föremål för rättegång. Med beaktande av vad Trygg-Hansa har gjort gällande om WOs agerande får omständigheterna anses vara sådana att det skäligen kan befaras att WO skaffar undan eller på annat sätt förfogar över

klockan till skada för Trygg-Hansa. Det föreligger vidare fara i dröjsmål. Åtgärden är proportionerlig.

23. Tryg Forsikring A/S genom Trygg-Hansa Försäkring filial bedriver verksamhet i Sverige som regleras av 1998 års lag och är en med bank jämförbar penninginrättning i den mening som avses i 2 kap. 25 § andra stycket utsökningsbalken. Den av Trygg-Hansa lämnade utfästelsen ska godtas.

24. Yrkandet om interimistisk kvarstad ska därmed bifallas.

25. Det ankommer på tingsrätten att dels förelägga WO att yttra sig över beslutet, dels därefter ompröva beslutet.

Matilda Willaume

Föredraget 2022-10-19

Lämnat för expediering 2022-10-31

Gudmund Toijer